

Література:

1. Вітлінський В. В., Маханець Л. Л. Ризикологія в зовнішньоекономічній діяльності : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2008. 424 с.
2. Ковальська Л. Л. Логістичний менеджмент: навч. посіб. Луцьк : Волинь поліграф, 2012. 326 с.
3. Гранатуров В.М., Литовченко І.Б., Харічков С.К. Аналіз підприємницьких ризиків: проблеми визначення, класифікації та кількісної оцінки : монографія. Одеса : ІПРЕЕД, 2003. 164 с.
4. Sierpińska M., Jachna T. Ocena przedsiębiorstwa według standardów światowych. Warszawa: PWN, 2007. 408 s.
5. Про страхування : Закон України від 18 лист. 2021 р. № 1909. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20> (дата звернення 19.03.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-412-2-29>

**ANALYSIS OF THE DYNAMICS OF THE VOLUME
OF PRIVATE REMITTANCES FROM ABROAD TO UKRAINE
IN RECENT YEARS**

**АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ОБСЯГІВ ПРИВАТНИХ ГРОШОВИХ
ПЕРЕКАЗІВ ІЗ-ЗА КОРДОНУ В УКРАЇНУ ЗА ОСТАННІ РОКИ**

Spivak V. O.

*Graduate Student at the Department
of International Economic Relations*

Korol M. M.

*Doctor of Economics, Professor,
Professor at the Department
of International Economic Relations
Uzhhorod National University
Uzhhorod, Ukraine*

Співак В. О.

*аспірант кафедри міжнародних
економічних відносин*

Король М. М.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародних
економічних відносин
Ужгородський національний
університет
м. Ужгород, Україна*

Однією з основних характерних рис ХХІ століття вважають процес глобалізації. Для цього процесу характерне збільшення обсягів мобільності трудової сили і, власне, трудової міграції. А де присутня трудова міграція – завжди є міжнародні фінансові потоки у вигляді приватних грошових переказів у країни походження мігрантів.

Приватні грошові перекази за методологією платіжного балансу - це міжнародні перекази та потоки ресурсів до домогосподарств, що надходять з інших країн та головним чином пов'язані з тимчасовою або постійною міграцією населення [5].

Працюючи у інших країнах трудові мігранти створюють додаткові канали грошових потоків у країні свого походження. Таким чином, значна частина від заробітку мігрантів є одним з джерел надходження іноземної валюти у фінансову систему країни та становлять вагому частину внутрішнього валового продукту країни-реципієнта.

Міграційний капітал впливає на формування обмінного курсу та золотовалютних резервів в Україні, таким чином, значно впливаючи на банківську загалом.

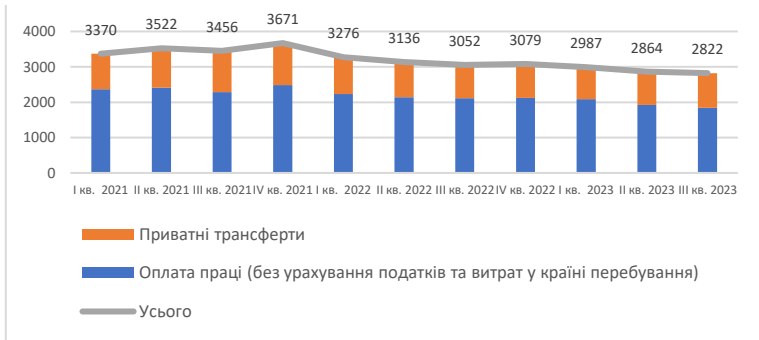
Роль міграційного капіталу у забезпеченні соціального достатку українців є значною. На відміну від державного забезпечення, допомога мігрантів значно більших обсягів, вона спрямовується на конкретні проблемні цілі домогосподарств. Зокрема, міграційний капітал може бути є стартовим капіталом і джерелом розвитку підприємницької діяльності.

У цьому контексті важливим є аналіз обсягів приватних грошових переказів із-за кордону в Україну. Зважаючи на кількість кризових ситуацій з якими зіткнулась Україна в результаті повномасштабного вторгнення росії, актуальним є розгляд статистики воєнних років і року напередодні (Таблиця 1).

Таблиця 1
Обсяги приватних грошових переказів із-за кордону
(млн дол. США)

Показники	2021				2022				2023		
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III
<i>за джерелами формування переказів:</i>											
Оплата праці (без урахування податків та витрат у країні перебування)	2363	2414	2287	2486	2230	2141	2111	2120	2083	1919	1846
Приватні трансферти	1007	1108	1169	1185	1046	995	941	959	904	945	976
<i>у тому числі:</i>											
Грошові перекази робітників, що працюють за кордоном більше року	444	498	478	487	460	437	396	389	417	481	474
Інші приватні трансферти	563	610	691	698	586	558	545	570	487	464	502
Усього	3370	3522	3456	3671	3276	3136	3052	3079	2987	2864	2822
<i>Обсяги грошових переказів у % до ВВП</i>	9,2	8,2	6,1	5,7	8,6	8,9	7,4	6,9	8,3	7,2	5,9

Джерело: складено автором на основі [3].

Рис. 1. Обсяги грошових переказів із-за кордону в Україну (млн дол. США)

Джерело: складено автором на основі [3]

Провівши аналіз даних та склавши графік (рис. 1.) можна наглядно побачити, що протягом 2021 року було стабільне збільшення обсягів приватних грошових переказів, так, загалом за 2021 рік в Україну надійшло 14 млрд дол. США у вигляді приватних грошових переказів. Однак, з початком повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року можна чітко побачити падіння обсягів переказів із-за кордону зробленими мігрантами. Так, за 2022 рік в Україну надійшло 12,5 млрд дол. США, що на 10,6% менше ніж у 2021 році. Аналізуючи неповний 2023 рік, можна прослідкувати схожу динаміку падіння обсягів грошових переказів.

Якщо говорити про причини такої поведінки обсягів приватних грошових переказів із-за кордону в Україну, можна виокремити певний ряд можливих факторів впливу:

1) До 2022 року росія займала друге місце по обсягам зроблених грошових переказів (на 1-ому місці була Польща). Але на підставі Постанови НБУ від 24 лютого 2022 року № 21 [1] тимчасово забороняється здійснювати будь-які валютні операції з/в російської федерації. Однак, навіть з урахування цих потенційних переказів динаміка залишається негативною.

2) Повномасштабне вторгнення спровокувало різке збільшення кількості вимушених мігрантів, більшість з яких були спрямовані за кордон (загалом, за період повномасштабного вторгнення Україну покинуло приблизно 8 млн людей) [4]. Частина з мігрантів є сім'ями трудових мігрантів, що у свою чергу необхідність переказу грошей у цих сім'ях відпала.

3) Більша частина трудових мігрантів традиційно є чоловіками. Певна частина з цих працюючих мігрантів повернулись в Україну для захисту країни.

При проведенні даного аналізу був виявлений ряд труднощів у складанні повної та точної картини. Великою проблемою є відсутність точної державної статистики по кількості мігрантів за роки після 2021 року. [2] Також, частина мігрантів є нелегальними, через що перекази від їх доходів оминають в повному обсязі офіційні канали руху коштів.

Отже, зрозуміло що приватні грошові перекази є важливим елементом що впливає на економіку України. І повномасштабне вторгнення росії спричинило ряд причин зниження обсягів даних переказів і чим довше буде відбуватись війна, тим гірші будуть наслідки для обсягу грошових переказів. З цього виходить необхідність розробки шляхів підтримки трудових мігрантів і полегшення процесу переказу коштів із-за кордону з боку державного регулятора.

Література:

1. Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року №18 «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану»: Постанова / Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_24022022_21
2. Державна служба статистики. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Національний банк України. Статистика зовнішнього сектору. URL: <https://bank.gov.ua/>
4. Прищепя Я., Матвіїшина Г. Як через війну скоротилось населення України та що з цим робити: розповідає експерт. *Суспільне*. URL: <https://suspihne.media/354672-ak-cerez-vijnu-skorotilos-naselenna-ukraini-ta-so-z-cim-robiti-rozpovidae-ekspert/>
5. Balance of Payments and International Investment Position Manual: Sixth Edition. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/bop/2007/pdf/bpm6.pdf>